

Gudstjeneste i Skævinge & Lille Lyngby Kirke

den 1. februar 2015

Kirkedag: Septuagesima/A

Tekst: Matt 20,1-16

Salmer:

SK: 557 * 658 * 170 * 473 * 752,4-5

LL: 557 * 360 * 658 * 170 * 473 * 752,4-5

Jeg synes, det er uretfærdigt, at vi alle kan låne de samme bøger på biblioteket. Biblioteker burde være indrettet således, at alt efter indkomst og skattebetaling havde vi mere eller mindre ret til at låne antal og art af bøger.

På samme måde burde skolesystemet indrettes. Sådan kunne resurserne bedre udnyttes, for så ville ikke alle børn skulle have undervisning i alle fag. Nogle børn ville ikke have ret til at lære både engelsk og tysk. Nogle ville måske heller ikke have ret til at lære matematik. Men de der har, ville bedre kunne komme til og få mere ud af det.

På samme måde – altså efter skattebetaling og indkomst – burde sundhedssystemet være indrettet. Det med, at alle har ret til samme behandling, når alle nu ikke bidrager lige meget til helheden, er illusorisk og uretfærdigt og animerer blot til snyd eller nasseri. Når vi ringer til 112 burde de kunne slå os op på en skærm over vores skattebetaling, og det skal så være begrundelsen for, om vi kan tilkomme en lægebil og ambulance eller vi selv må finde en måde at komme på sygehus på.

Det burde også være sådan på vore veje. Strandvejen, motorvejene og Margeritrutten bør kun være for de rige og gode skatteborgere, og uanset hvad, forbudt for Skodaer, og de

fattigste medborgere burde slet ikke have lov til at køre på vejene.

I det hele taget burde mange flere ting i vort samfund være indrettet således, at vi kan hente udbytte efter indsats. Det ville være retfærdigt.

Det er også uretfærdigt, som vi gør det i kirken. Også her bør der være forskel på os. Helt ærligt, så ligner det ikke noget, at vi alle har ret til at gå til nadver og få hele nadveren. Vi kan endda risikere at komme til at give nadverens brød og vin til en, der ikke er medlem af folkekirken, og derved heller ikke økonomisk bidrager til min løn og udgiften til brød og vin.

Og skal vi så ikke løfte det op i et helt andet plan, nu vi er i gang, for der er jo også den åndelige forskel på os, og ikke bare den økonomiske. Nogle af os forstår bedre, nogle er i det ydre frommere end andre, nogle kæmper med de samme svære ting i det uendelige (så tag dig dog sammen). Men vi skal alle behandles ens og have hele pakken udleveret ved nadveren. Det er ikke retfærdigt.

Jeg håber, I kan høre, hvor absurd dette er, og jeg håber, I har forstået ironien i det, i alt det jeg indtil videre har sagt. Jeg tror ikke – jeg håber ikke, at der er nogen, der har siddet og sagt: Ih, hvor har han dog ret. Ih, hvor er han klog. Det har I forhåbentlig ikke sagt, for jeg har ikke ret i det.

Retfærdighed er, når tingene går efter de regler og love, vi har for livet mellem hinanden. Når vi følger dem, så har vi en ret færd. Og i det lys kan vi en form for solidarisk retfærdighed godt leve med en form for uretfærdighed i forhold til indsats og udbytte, således at nogle får mere end andre og mere, end de har bidraget med. Det er retfærdigt, når alle holder sig til de

privilegier og forpligtelser, som regler og love giver for en ret solidarisk færd.

Men når det kommer til den enkelte af os, er det uretfærdigt, om ikke livets goder fordeles efter indsats. Det er uretfærdigt, hvis vi individuelt gør forskelle på hinanden eller ligestiller hinanden trods forskellig indsats. Hvis nogle så oven i købet tilgodeses på min bekostning, så er det uretfærdigt. Og det er på min bekostning, om jeg har grund til at føle uretfærdighed eller måske snarere misundelse.

Det kan være svært at se, hvor følelsen af uretfærdighed og misundelse afløser hinanden, når det handler om, at andre får mere ud af eller får mere for mindre end mig.

Om noget er retfærdigt eller ej afhænger af øjnene, der ser, og det afhænger af øjnenes syn på verden. Det er derfor vi kan have dette skel mellem en solidarisk retfærdighed i samfundet, som kan være uretfærdig, men vi godt kan se nødvendigheden og rimeligheden af, og så den individuelle retfærdighedssans.

Den individuelle retfærdighedssans sættes virkelig på prøve i dagens evangelium med arbejderne i vingården. En lignelse, der også sætter spørgsmål ved Guds retfærdighed.

Nogle gange må jeg spørge mig selv, om vi egentlig forstår, hvor meget sprængstof der ofte er i Jesu ord. Jeg tror ikke, jeg er den eneste, der gang på gang læser/hører en bibeltekst, og så snart den begynder, og jeg genkender den, så er resten af min læsning/lytten på autopilot. Nåh, det er den, ja, men den handler jo om det og det. I dag om, at alle får del i Guds rige uanset indsats, og det er jo rimeligt nådigt. Og så går mine tanker ellers derudaf – helt automatisk ad vante veje. Nogle gange kan det være godt nok; men røres jeg derved af

evangeliet? Berøres jeg af det? Flytter det mig derhen, hvor Gud vil have mig? Gud er ikke en autopilot.

Vi har mange unge, der har svært ved at få noget ordentligt at bo i, når de skal hjemmefra, og særligt hvis de skal til studiebyerne rundt i landet. Vi har faktisk også en del medborgere, der har fået meget svære levevilkår grundet dagpengereformen. Dette er ikke en stillingtagen til denne, blot en erkendelse af fakta. Vi har også stadig en rimelig høj arbejdsløshed. Alt det er vilkår, som mange mennesker må leve med. Vilkår, som gør livet noget besværligt, som kan gøre os trætte og triste og få modet til at svigte, og det endda i en sådan grad, at vi ikke kan finde nogen livstrøst hos Gud, sådan som der ellers lægges op til det i salmen, vi lige har sunget.

Inden jeg kommer til min pointe hermed, vil jeg godt lige forklare, at min pointe ikke har nogen særlig politisk farve eller holdning til problemet med manglende ungdomsboliger, dagpenge eller arbejde. Når jeg siger det, jeg vil sige hermed, er det kun fordi, disse livsvilkår er der faktisk rigtig mange af os danskere, der harmfuldt og med en stor følelse af uretfærdighed reagerer imod i én ganske bestemt situation, nemlig den, at en flygtning banker på vores grænsesbom, bliver lukket ind, får økonomisk hjælp, bolig – og nogen vil sige i pose og sæk. Det er i denne sammenhæng ligegyldigt, hvad de får, og jeg tager ikke stilling til de politiske beslutninger, der ligger bag disse ordninger. Det er reaktionen, jeg godt vil henlede opmærksomheden på. Reaktionen og frustrationen af uretfærdighed, som mange danskere har – og det er præcis den reaktion, jeg tror, Jesus har afstedkommet i sin samtid med sin lignelse om arbejderne i vingården. Den er vanvittig provokerende.

Det er uretfærdigt, at Gud/vingårdsmanden er uretfærdig og giver alle det samme og det hele. For enhver ved og kender Guds love og regler, så det er jo bare at holde dem og leve efter dem, og dermed retfærdigt have tjent sig til Guds retfærdighed. De smøl, udskud, nasseprinser og hvad de ellers er, der først kommer i løbet af dagen, de må bare tage sig sammen, ellers er de selv skyld i deres situation. Jeg har svedt hele dagen, jeg har betalt til fællesskabet, jeg har ydet mit, og så skal en anden bare komme her.....

Jesu tilhørere vil i mange tilfælde have sagt til sig selv: Hvis det er Gud Herren, som Jesus fortæller om, så er Gud uretfærdig. Og det kan da ikke være rigtigt. Hvad får jeg så ud af det alt sammen? Og mange mennesker i dag vil give dem ret.

Lige forud for dagens evangelium spørger Peter: Jesus, vi har forladt alt og fulgt dig, hvad får vi til gengæld? Det er så typisk menneskeligt, og hvis lignelsen om arbejderne i vingården når ind under huden på os, så kræver det en enorm hjælp fra Helligånden for at undgå, at vi vender os imod Gud i forargelse og harme. Jesus rykker virkelig ved nogle selvretfærdige hegnsplæle i menneskers liv med denne lignelse.

Hvis lignelsen skal have en handling, der passer til vores retfærdighedsmål, så bliver det akkurat så absurd, som jeg beskrev uretfærdigheden i prædikenens indledning. Så er vi nogle, der vil mene, at vi har været troende i mange år, og har derfor ret til at have en forventning om at få lov at få plads i riddersalen i det himmelske slot; mens det kun vil være rimeligt, at andre og mindre/kortere troende må nøjes med kældergemakkerne.

To ting – i hvert tilfælde – er der at sig om det/mod det. 1) Vi skal ikke rose os af vor tro, af vor visdom, styrke eller rigdom,

som profeten Jeremias siger det i GT-læsningen. Vi skal ikke gøre vores egenværdi til merværdi på andres bekostning. 2) Når vi – og Peter – stiller os om med vor tro og dens konsekvenser i følgeskabet af Jesus, så opfører vi os som om det er et offer, og vi har måtte fravælge en masse underforstået sjovt og godt for troen på Jesus, og hvad får vi så ud af det? Det er helt hen i vejret. Det er vantroen, der synes, den må ofre for Jesus og føler sin stolthed krænket. Troen ser sin sejrpris, og er stolt af sin gevinst.

I Guds rige beror stolthed ikke på vores merværdi i forhold til andre, men på den uendelige værdi, vi er tilkendt ved at være inviteret indenfor til arbejdet i Guds vingård. Inviteret indenfor til livet. Det skal vi rose os af og glæde os over, om vi får lov til det i lang tid – også hen over middagsheden.

Lignelsen åbner vores blik for Guds verdensorden, for Guds måde at se verden på. I den er vi de udvalgte, kaldet til at arbejde til gavn for Gud og næsten. Derved befries vi fra at skulle hævde os selv på andres bekostning. Vi har på forhånd løftet om livslønnen.

Gud ser på verden med godhedens, storsindets, barmhjertighedens og nådens øjne. Og Han handler ret – er retfærdig – efter godhedens og nådens målestok.

Verden er ikke ens for alle, men alle bliver inviteret ind til livet. Kort eller langt, hårdt og tungt eller let og solrigt. Og alle får tilbudt samme løn: evighedens sejrskrans.

Hvor er det godt, at Gud i min verden er uretfærdig og trofast mod sin egen retfærdighed.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen